

ÇEVİRİM İÇİ KADIN DÜŞMANLIĞI KONULU MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Zuhal DEMİR¹

ÖZ

Araştırma Makalesi

Research Article

¹ Doç. Dr.
Trakya Üniversitesi, Edirne,
Türkiye

E-Posta
zuhaldemir@trakya.edu.tr
ORCID
0000-0002-6275-3820

Başvuru Tarihi / Received
21.04.2025

Kabul Tarihi / Accepted
25.09.2025

Çevrim içi kadın düşmanlığı, yeni, hızla yaygınlaşan ve beraberinde ciddi sorunlar doğuran bir olgudur. Bu çalışmanın amacı çevrim içi kadın düşmanlığı konusunu ele alan akademik çalışmaları incelemek ve konuyla ilgili bugüne dek değinilen hususların yanı sıra değinilmeyen noktaları tespit ederek yapılacak yeni çalışmalara ışık tutmaktır. Bu doğrultuda çalışmada, VOSviewer bibliyometrik haritalama programı kullanılarak bibliyografik eşleşme, yayınların yıllara göre dağılımı, ortak atıf, yazarlar ve kurumlar arasındaki ortaklıklar, konunun öncü akademisyenleri ve konunun birlikte ele alındığı temel kavramlar sunulmuştur. Uygulama aşamasında Web of Science (WoS) veri tabanından çekilen 2002-2024 yıllarında yayınlanmış 408 çalışma üzerinde analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları çevrim içi kadın düşmanlığı konusundaki araştırmaların 2017 yılından itibaren artma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Ayrıca atıf ağı bağlantısı en yüksek olan yayın Debbie Ging'e aittir; konuyla ilgili en çok araştırmaya yer veren derginin Feminist Media Studies olduğu; konuyla ilgili yayınlara yapılan atıfların 2014 yılından itibaren düzenli bir biçimde artış gösterdiği; en fazla ortaklığın yapıldığı ülkenin Avustralya; en fazla ortaklık kuran kurumun Melbourne Üniversitesi olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca konunun sosyal medya, manosfer ve feminizm kavramları etrafında ele alındığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevrim içi kadın düşmanlığı, Çevrim içi platformlar, Feminizm, Web of Science, Bibliyometrik analiz.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF ARTICLES ON ONLINE

MISOGYNY

ABSTRACT

Online misogyny is a new, rapidly spreading phenomenon that poses serious problems. This study aims to examine academic studies addressing online misogyny and to identify both the issues already addressed and the areas that remain unaddressed, thus informing future research. In this study, bibliographic matching, distribution of publications by year, co-citation, partnerships between authors and institutions, leading academics of the subject and basic concepts that handle the subject together are presented using the VOSviewer bibliometric mapping program. During the implementation phase, analyses were conducted on 408 studies published between 2002 and 2024, retrieved from the Web of Science (WoS) database. The research findings indicate that research on online misogyny has been on the rise since

2017. Additionally, the publication with the highest citation network connection belongs to Debbie Ging; the journal that features the most research on the topic is Feminist Media Studies; citations to related publications have steadily increased since 2014; the country with the most partnerships is Australia; and the University of Melbourne is the institution with the most partnerships. It was also determined that the topic is discussed within the framework of social media, the manosphere, and feminism.

Keywords: Online misogyny, Online platforms, Feminism, Web of Science, Bibliometric analysis.

GİRİŞ

Kadın düşmanlığı yeni bir olgu değildir ancak internet teknolojisinin gelişmesi ve yaygınlaşması ile birlikte özellikle 2000’li yıllardan itibaren çevrim içi platformlarda da ortaya çıkmaya başlamış; görülme alanı ve sıklığının artmasına bağlı olarak küresel bir sorun haline gelmiştir.

Konu üzerine yapılan çalışmalarda bazı araştırmacıların bu durumu internetin kuruluşu ve gelişimindeki erkek egemen yapıyla ilişkilendirdiklerine tanık olunmaktadır. Bu çerçevede internet, ABD’de Savunma Bakanlığına bağlı İleri Düzey Araştırma Projeleri Kurumuna dayanan geçmişi nedeniyle bir askeri-erkek teknolojisi olarak tanımlanmakta ve erkeklerin kadınlar üzerinde bir güç kullanma aracı olarak nitelendirilmektedir (Han, 2018, s. 737).

Çevrim içi kadın düşmanlığı, çevrim içi ortamlarda gerçekleştirilen “trolleme, sözlü taciz, cinsel şantaj, görüntülerin rıza dışı paylaşımı, fotoğrafların manipüle edilmesi, siber taciz, doxxing, bilgisayar korsanlığı, fikri mülkiyete zarar verme” gibi eylemlerle ortaya çıksa da çoğu zaman çevrim dışı olaylarla bağlantılıdır ve sonuçları hem çevrim içi hem de çevrim dışı olarak deneyimlenir. Çevrim içi nefret ileri sürüldüğünün aksine yalnızca sözcüklerden ibaret değildir (Ging & Siapera, 2018, ss. 516; 520). Al Zaman (2021), yaptığı çalışmada çevrim içi kadın düşmanlığının çevrim dışı kadın düşmanlığıyla benzerliğini ortaya koymuştur. Bireylerin çevrim içi ortamlarda kurdukları sanal ilişkiler sonuçları bakımından da gerçek yaşamdakilerle benzerlik göstermekte ve bireylerin gerçek yaşamı üzerinde çeşitli etkiler bırakabilmektedir (Ergün & Mısırlı, 2023, s. 1220).

Günümüzde kadın düşmanlığının çok sayıda medya platformunda ifade edilmesi sonucunda bu platformlarda bulunan ve kadın düşmanlığını uygulayanlarla aynı düşünceleri

paylaşanların, bir araya gelerek daha büyük grupları oluşturması ve adeta bir mücadele alanının ortaya çıkması söz konusu olmaktadır (Banet-Weiser, 2018, s. 2).

İnternet ve çevrim içi ortamlar, iletişim engellerini ortadan kaldıran yapısı ve sunduğu katılım olanakları sayesinde daha demokratik ve duyarlı bir kamusal alan için gerekli görülmesine (Benkler, 2006) rağmen kadın düşmanlığı gibi istenmeyen eylem ve söylemlerin de geniş bir biçimde yer bulduğu bir mecradır. Bireylerin psikolojik ve fiziksel açıdan zarar görmelerine neden olan bu ortamlar aynı zamanda kadınlar için eşitsiz ve güvenilir olmayan alanlar haline gelerek (Ging & Siapera, 2018, s. 516), kadınların özgürlüğünü, güvenliğini ve katılımını sınırlandırabilmektedir (Tranchese, 2024, s. 1).

Kadınların çevrim içi ortamlarda güvenliğini sağlamanın bir gereklilik haline gelmesi ve bu konudaki çalışmalar ilk kez 1995 yılında Pekin Bildirgesinde yer bulmuştur. Ancak ana akım medyanın bu konuya hassasiyet göstermesi 2014 yılındaki Gamergate olayı ile gerçekleşmiştir. Akademide de bu dönemden önce konuyla ilgili araştırma sayısının oldukça az olduğu bilinmektedir (Ging & Siapera, 2018).

Bu çalışmayla nispeten yeni sayılabilecek çevrim içi kadın düşmanlığı konusu üzerine yapılan makaleleri ve bu makalelerde yürütülen tartışmalara ilişkin trend konuları göstererek alana katkı sunmak amaçlanmaktadır. Bunun için makalede bibliyometrik analiz yönteminden yararlanılmıştır.

Son yıllarda akademik araştırmalarda “bilimsel ve uygulamalı alanlarda araştırma değerlendirme metodolojisinin ayrılmaz bir parçası olarak ilgi gören bibliyometrik analiz” (Ellegaard & Wallin, 2015, s. 1809) ile araştırmacılar, “makale ve dergi performansındaki ortaya çıkan eğilimleri, iş birliği kalıplarını ve araştırma bileşenlerini ortaya çıkarmak ve mevcut literatürde belirli bir alanın entelektüel yapısını keşfetmek dahil olmak üzere birçok başka amaç için bibliyometrik analiz kullanılmaktadır (Passas, 2024, s. 1014). Bibliyometrik yöntemler, araştırmacıların araştıracakları konuyla ilgili okumaya başlamadan önce literatürü keşfetmesini ve en etkili çalışmaları görerek araştırmalarına yön vermelerini sağlamaktadır. Ayrıca araştırmacıların bulgularını, alandaki diğer bilim insanlarının ürettiği toplu bibliyografik verilere dayandırmasına ve düşüncelerini alıntılar, işbirlikleri ve yayınlar aracılığıyla ifade etmesine imkân tanımaktadır (Öztürk & Kurutkan, 2020, s. 2).

Çevrim içi kadın düşmanlığı hakkında daha derin bir anlayış kazanmak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada öncelikle kadın düşmanlığı literatürüne yer verilmektedir. Ardından araştırma hakkında bilgi verildikten sonra bulgulara değinilmekte daha sonra ise sonuçlarla birlikte gelecek araştırmalar için önerilerde bulunmaktadır. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- WoS veri tabanında 2002-2024 yılları arasında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili yayınların yıllara göre dağılımı nasıldır?

- WoS veri tabanında 2002-2024 yılları arasında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili yayınların ülkelere göre dağılımı nasıldır?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili çalışmalara ilişkin yıllara göre atıf dağılımı nasıldır?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili çalışmalara ilişkin en etkili ve üretken yazarlar kimlerdir?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili çalışmalara ilişkin en etkili ve üretken yayınlar hangileridir?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili en fazla atıf alan yayınlar hangileridir?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili en çok atıf alan yayınların amaç ve sonuçları nelerdir?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili ortak yazarlı çalışmalarda iş birliğinin en fazla yapıldığı ülkeler hangileridir?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili atıf ağı bağlantısı en yüksek olan yayınlar hangi yazarlara aittir?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili odak konumunda olan dergi hangisidir?

- WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” ile ilgili en fazla iş birliği yapan ülke hangisidir?

• WoS veri tabanında “çevrim içi kadın düşmanlığı” konusu hangi çerçevelerde ele alınmıştır?

1. Çevrim İçi Kadın Düşmanlığı

“Ahlaki olsun ya da olmasın, kadın düşmanlığı kadınlardan nefret etmekle ilgili değildir. Kadınları kontrol etmekle ilgilidir.” (Manne, 2016)

Kadın düşmanlığı terimi ilk başlarda “Erkeklerden hoşlanmama, onları hor görme veya onlara karşı yerleşik ön yargı” şeklinde tanımlanan erkek düşmanlığı (misandry) ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Ancak terimin 1990’larda “cinsiyet değiştirerek” erkeklerin “kadınları nesneleştirdiği” gibi feminist fikirler etrafında tartışılmaya başlandığına tanık olunmuştur. Usenet’teki insan sayısının artmasıyla daha fazla konuşulmaya başlanan kadın düşmanlığı (Marwick & Caplan, 2018, s. 549), “feminizmin erkek düşmanı olarak nitelendirilmesine katılan erkekler için bir harekete geçme çağrısı olarak da işlev görmüştür.” (Marwick & Caplan, 2018, s. 551).

2014 yılında GamerGate olayı ile daha sık gündeme gelen kadın düşmanlığı olgusu, 2016 ABD Başkanlık Seçimleri ile daha hararetli bir biçimde tartışılmaya başlanmıştır. Söz konusu süreçte kadın düşmanı söylem ve eylemlere odaklanan Manne’nin (2016) çalışması aynı zamanda akademik çalışmalardaki bakış açısının değişimini göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Yazar, bu yazısında kadın düşmanlığını, Brooks’tan yaptığı alıntıyla geleneksel ve geleneksel olmayan olmak üzere ikiye ayırarak şunları ifade etmektedir: “Geleneksel kadın düşmanlığı erkeklerin bazen kadınların yanında hissettiği şehvetli, ahlaksız ve güçlü dürtülerden kadınları sorumlu tutar. Bu kadın düşmanlığında kadınlar, güçlü ve iğrenç yozlaştırıcılar; dişi tilkiler, sirenler ve canavarlar.”. Önceki çalışmaların (Gilmore, 2001) aksine kadın düşmanlığını ataerkil düzenle ilişkilendiren Manne (2016), kadın düşmanlığının amacının erkekleri yücelterek ve kadınları alçaltarak ataerkil düzeni güçlendirmek olduğunu vurgulamaktadır. Ataerkil düzende kadınlardan beklenen “sevgi dolu bir anne, iyi bir eş, havalı bir kız arkadaş ya da sadık bir sekreter” olmalarıdır. Kadından güler yüzlü bir hizmet beklentisi vardır. Bu beklentileri karşılamayan diğer bir deyişle

ataerkil düzeni bozan kadınlar “kibirli, asi, haddini aşan ve itaatsiz” olarak algılanır ve kadın düşmanlığının hedefi haline gelir. Ataerkil düzene uyum sağlayan kadınlar kadın düşmanlarının odağında olmazlar. Bu nedenle kadın düşmanlığı, bireysel bir duygu veya eylem olmaktan öte kültürel bir olgu olarak değerlendirilir (Johnson, 2014).

Kadın düşmanlığının toplumsal yapıyla ilişkili olduğuna vurgu yapan Manne (akt. Tranchese, 2024, s. 1) terimi, "kadınların boyunduruk altına alınmasını denetlemek ve zorlamak ve erkek egemenliğini sürdürmek için ataerkil bir toplumsal düzen içinde işleyen sistem" olarak tanımlamaktadır.

Son dönem akademik çalışmalarda fikirleri geniş kabul görmüş olsa da Manne'nin, kadın düşmanlığını tanımlarken duygusal ve psikolojik boyutu göz önünde bulundurmamasını eleştiren yazarlar da olmuştur. Feminist teorinin kapsamlı bir kadın düşmanlığı anlayışına yönelmesi gerektiğini vurgulayan Samantha Pinson Wrisley (2023), kadın düşmanlığının “derinlemesine duygusal bir sosyal dinamik” olduğunu ifade ederek, duygu ve psikolojiyle yakın ilişkisine dikkat çekmiştir.

Diğer yandan kadın düşmanlığının yıllarca “cinsiyetçilik” çatısı altında ele alındığı ve değerlendirildiği de görülmektedir. Cinsiyetçilik kadınları “yetersiz, aşırı duygusal ve güç elde etmek için erkekleri manipüle etmeye çalışan” ya da “narin, saf ve erkeklerin korumasına ve bakımına muhtaç kişiler” olarak nitelendirmektedir (Hammond vd., 2018, s. 863). Nitekim kadın düşmanlığı içerdiği şiddet, açıkça görülebilirlik, içerdiği duygusal güç (nefret dolu eylemler), seçici hedefleme özelliği gibi yönleriyle (Loewen Walker, 2024, s. 67) cinsiyetçilik ve ataerkillikten ayrılmakta ve daha güçlü etkiler ortaya koymaktadır.

Kadın düşmanlığı ile birlikte ele alınması gereken bir başka konu feminizmdir. Tüm dünyadaki feminist ilerlemelere karşı sağcı tepkilerden biri olan GamerGate olayı, video oyunu yapan ve bu oyunları oynayan kadınlara yönelik taciz etrafında şekillenmiştir. Cinsiyet kalıplarına sıkı bir biçimde bağlı olan mevcut oyun kültürünü ihlal ettikleri gerekçesiyle, topluluk kimliklerinin tehdit altında olduğunu düşünen bir grup erkek tarafından kadınlar taciz ve istismara uğramıştır. Büyük bir hızla sosyal mecralarda yayılan bu anonim öfkenin ardından sırasıyla yaşanan olaylar kadın düşmanlığını körüklemiştir. 22 yaşındaki Elliot Rodger'in bekâreti nedeniyle

kadınlara karşı duyduğu nefreti anlatan bir manifesto dağıttıktan sonra 6 kişiyi öldürmesi, bu olaydan birkaç yıl sonra Rodger anısına Nikolas Cruz adlı bir erkeğin 17 öğrenciyi öldürmesi, bir yıl sonra Alek Minnasian adlı bir kişinin Facebook'ta yaptığı bir paylaşımda "ıncel isyanı" adı altında 10 kişiyi öldürdüğünü duyurması kadına yönelik düşmanca hisler besleyen erkekler tarafından ikonik hale gelen olaylar olmuştur (Kolano, 2022).

Bu yaşananların ardından çok sayıda feminist hareket sosyal ağlarda seslerini güçlü bir biçimde duyurmaya başlamıştır. Kadınlar güçlü hale geldikçe kendilerini daha da görmezden geldiklerini düşünen erkekler de çevrim içi platformlarda kadınlara yönelik tacizin dozunu artırmıştır (Banet-Weiser & Miltner, 2016).

"Bu tür tacizler için oluşturulan forumlar, "erkek dünyası" (manosfer) olarak bilinen anti-feminist ve alternatif sağ çevrimiçi topluluklardan oluşmaktadır." (Kolano, 2022, s. 547) ve en bilinen örneğini "2005 yılında Virgina Üniversitesi öğrencileri Steve Huffman ve Alexis Ohanian tarafından başlatılan Reddit oluşturmaktadır (Jarvis & Eddington, 2021, s. 100). "Reddit; feministleri ikiye bölüyor, öfkeli ve dolaylı olarak beyaz olarak çerçeveleyen antifeminist söylemlerin yuvasıdır." ve "muhafazakâr aşırılığa ve kadın düşmanlığına yönelik daha geniş çevrimiçi eğilimleri yansıtmaktadır.". Bu bağlamda Reddit'in bir alt forumu olarak oluşturulan Kırmızı Hap'in (The Red Pill) amacı da geleneksel cinsiyet rollerine geri dönmektir (Jarvis & Eddington, 2021, ss. 100-101) ve "r/TheRedPill'de cinsiyet dinamikleri, ilişkiler, kadınların algılanan rolleri ve stratejiler üzerine tartışmalar yer almaktadır." (Değirmenci & İçirgen, 2025, s. 121). Günümüzde antifeminist ideolojiyi savunan çok sayıda ağ ve platformun "kırmızı hap" felsefesine dayandığı bilinmekte (Ging, 2019, s. 638), çevrim içi kadın düşmanlığı çok sayıda kadının hayatında izler bırakmaktadır. "Anti-feminist görüşlerin erkek evreninde yayılmasını kolaylaştıran etmenlerden biri kişilerin anonim olabilme imkânlarının varlığıdır." (Temelli, 2022, s. 13). Danimarka, İtalya, Yeni Zelanda, Polonya, İspanya, İsveç, İngiltere ve ABD'de yapılan bir ankete katılan 18-55 yaş aralığındaki kadınların neredeyse yarısı (%46), çevrimiçi taciz veya istismara maruz kaldıklarını ve bunun kadın düşmanı veya cinsiyetçi nitelikte olduğunu belirtmişlerdir. Tüm ülkelerde çevrimiçi tacize veya istismara maruz kaldığını söyleyenlerin % 61'i bunun sonucunda düşük özsaygı veya özgüven kaybı;

yarısından fazlası (% 55), çevrimiçi taciz veya istismara maruz kaldıktan sonra stres, kaygı veya panik atak yaşadıklarını; % 63'ü çevrimiçi taciz veya istismar nedeniyle iyi uyuyamadıklarını bildirirken Yeni Zelanda'da ise kadınların dörtte üçü (% 75) uyku sorunu yaşadıklarını dile getirmiştir. Katılımcıların yarısından fazlası (% 56) ise çevrimiçi taciz veya istismara maruz kalmanın uzun süre konsantre olamamalarına neden olduğunu söylemiştir (Amnesty reveals alarming impact of online abuse against women., 2017).

Konuyla ilgili yapılan diğer araştırmalardan bazılarının sonuçları ise şu şekildedir: 2019 yılında Reddit'te kadın düşmanı dil üzerine yapılan bir araştırmada, 2011-2019 yılları arasında yedi incel topluluğunda 1,5 milyondan fazla kadın düşmanı gönderi iletildiği ortaya koyulmuştur (Kolano, 2022, s. 549). Dehingia ve arkadaşları (2023) çalışmaları ile çevrim dışı cinsiyete dayalı şiddet biçimlerinin oldukça yaygın olduğu bir ülke olan Hindistan'da, Twitter'daki yaygın çevrim içi kadın düşmanlığını ortaya koymakta ve elde ettikleri veriler ışığında her gün milyonlarca kadın düşmanı tweet atıldığını göstermektedirler. Bir başka çalışma (Udupa & Koch, 2024, s. 1429), Brezilya'da 2020 seçimlerine katılan 142 renkli kadın adayın %78'inin çevrimiçi şiddete maruz kaldığını ortaya koyarken, Pew Araştırma Merkezi (Vogels, 2021) tarafından yapılan bir araştırma yaklaşık 10 Amerikalıdan 4'ünün çevrim içi tacize maruz kaldığını ve giderek artan sayıdaki bireyin cinsel taciz veya takip gibi daha ciddi çevrim içi tacizle karşılaştığını tespit etmiştir. Ayrıca aynı araştırma özellikle genç kadınların daha yüksek oranda çevrim içi tacize maruz kaldıklarını göstermektedir. Halpin ve arkadaşları (2025, s. 439) "kadınların eş seçme tercihlerinin dış görünüşçülük tarafından yapılandırıldığı ve çekici olmadıkları için sonsuza dek yalnız kalacaklarını düşünen ve "kara hap" ile karakterize edilen" incellerin kullandıkları dili analiz ettikleri çalışmalarında, konu başlıklarının %82.3'ünün ve kullanıcıların gönderi geçmişlerinin %81.2'sinin en az bir kadın düşmanı ifade içerdiğini bulmuşlardır.

Suveren (2022, ss. 29-33) yaptığı çalışmada, kadın düşmanlığıyla baş etmede yararlanılabilecek bir takım önerilerde bulunmaktadır. Bu öneriler şu şekildedir:

- Sosyal medya algoritmaları güncellenmeli, nefret söylemi tespit sistemleri geliştirilmeli ve platformlar sivil baskıyla düzenleme yapmaya zorlanmalı.

- Mevcut yasalar ve mevzuat cinsiyetçi nefret söylemini kapsayacak şekilde revize edilmeli ve ulusal-uluslararası düzeyde uygulanabilir hale getirilmeli.
- Örtülü Çağırışım Testi gibi araçlarla örtülü kadın düşmanlığı ve mikro saldırganlıkların etkileri ölçülmeli.
- Kurumlar danışmanlık, eğitim ve farkındalık programlarıyla öğretmen ve çalışanlarda cinsiyetçi tutumların fark edilmesini sağlamalı.
- Siyasi partiler ve feminist gruplar, sıfır tolerans politikaları ve etik standartlarla kadın düşmanlığını önlemeye odaklanmalı.
- Yeni iş modelleri tasarlanarak toplumsal cinsiyet eşitliği yükümlülükleri uygulanmalı ve kadın liderlik rolü desteklenmeli.
- Yöneticiler ve karar vericiler hesap verebilir olmalı, güç paylaşımı stratejileriyle önyargıya dayalı kararlar azaltılmalı.

Kadın düşmanlığı olgusu her geçen gün daha fazla yaygınlık kazanmaktadır. Bu nedenle bu denli hassas ve önemli etkileri olan bir konunun uzmanlar tarafından tüm yönleriyle ele alınması ve elde edilen bilgiler ışığında önerilerde bulunulması, sorunun bertaraf edilmesi için bir gerekliliktir. Konuya yönelik mevcut çalışmaların hangi kapsamda, hangi bilim alanı çerçevesinde ele alındığının bilinmesi ve iş birliği kalıpları ve genel eğilimlerden haberdar olunmasının konuya yönelik gün yüzüne çıkarılmamış hususların tespitinde kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Araştırma

2.1. Amaç ve Önem

Bu çalışmanın amacı Web of Science veri tabanında bulunan ve başlık, özet ve/veya anahtar kelimelerinde “çevrim içi kadın düşmanlığı” ifadesinin bulunduğu akademik çalışmaları incelemektir. “Çevrim içi kadın düşmanlığı” literatüre 2000’li yıllarda girmiş yeni bir araştırma konusudur. Hem literatüre katkı sağlamak hem de bu konu üzerine araştırma yapacaklara yol göstermek amacı taşıyan bu çalışma, konuyla ilgilenen bilim insanlarının, daha önce araştırılmamış ya da daha az araştırılmış alanları tespit etmelerine yardımcı olması nedeniyle önemlidir.

2.2. Kapsam ve Sınırlılıklar

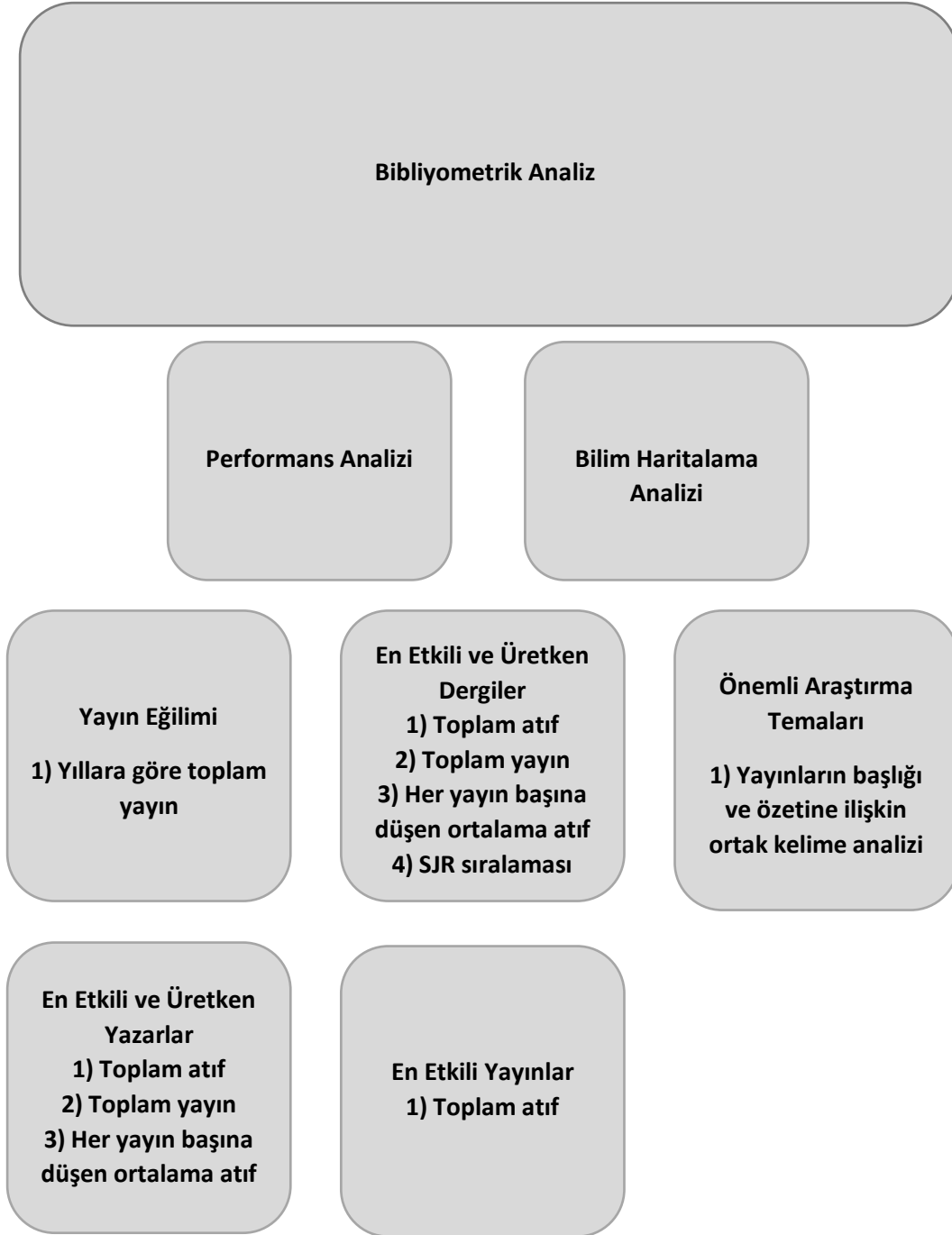
Veriler, Web of Science veri tabanından alınmıştır. Web of Science, bilimsel dergilerin, konferans bildirilerinin ve kitapların en fazla yer aldığı veri tabanlarından biri olmasının yanı sıra Science Citation Index Expanded (SCIE), Social Sciences Citation Index (SSCI), Arts&Humanities Citation Index (AHCI), Emerging Sources Citation Index (ESCI), Conference Proceedings Citation Index (CPCI) ve Book Citation Index (BKCI) indekslerinde taranan yüksek kalitedeki yayınlara yer veren ve bibliyometrik analiz için gereken bilgilerin eksiksiz ve doğru bir şekilde alınmasına olanak tanıyan bir veri tabanıdır. Çalışmada, anahtar kavramı içeren tüm yayınlar araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Veri tabanında konuyla ilgili olarak üretilen ilk yayın 2002 yılında yayımlanmış olduğundan örneklem, 2002-2024 yılları arası dönemi kapsamaktadır.

Çevrim içi kadın düşmanlığı literatürüne katkısına rağmen, bu çalışmanın sınırlılıkları mevcuttur. Çalışmanın veri kümesi yalnızca WoS'tan alınmıştır. WoS, en önemli ve kapsamlı bilimsel veri tabanlarından biri olmasına rağmen, çevrim içi kadın düşmanlığı ile ilgili tüm yayınları içermeyebilir bu nedenle çalışmanın Scopus gibi diğer veri tabanlarında bulunan bazı nitelikli yayınları gözden kaçırmış olması araştırmanın sınırlılığını ortaya koymaktadır.

2.3. Yöntem

Bibliyometrik analiz, belirli bir konu/alan ile ilgili belirli bir zaman aralığında yapılan çalışmaların analizini yaparak gelecek çalışmalara yön vermeyi sağlayan bir yöntemdir.

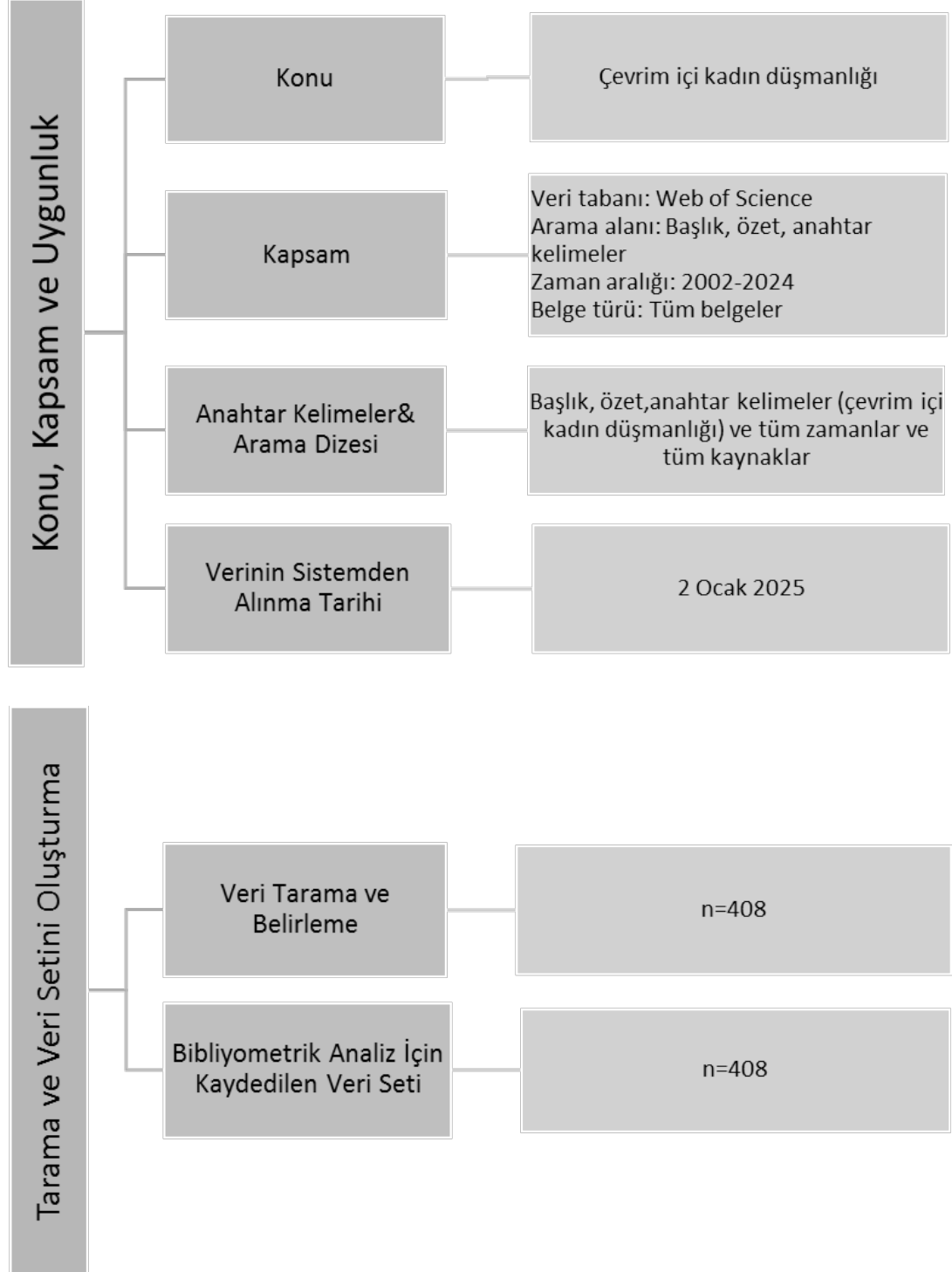
Bu çalışmada VOSviewer programı kullanılarak bibliyometrik haritalama yaklaşımından yararlanılmıştır. Bibliyometrik analiz başlıca iki teknik içermektedir. Bunlardan ilki, yazarlar, dergiler, makaleler ve ülkelerin üretkenliğini gösteren, yayın ve atıf sayısı odaklı performans analizidir. İkincisi ise anahtar kelimeler gibi araştırma bileşenleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bilim haritalama analizidir (Wong vd., 2024, s. 6).

Şekil 1**Bibliyometrik Analiz**

Bu çalışmada gerçekleştirilen veri toplama akışı, Şekil 2’de gösterilmektedir.

Şekil 2

Veri Toplama Akış Süreci

Araştırma kapsamında “çevrim içi kadın düşmanlığı (online misogyny)” ifadesini başlık, özet ve/veya anahtar sözcükler kısmında içeren tüm yayınlar dahil edilmiştir. Böylece ilk yayının 2002 yılında üretilmiş olduğu tespit edilmiş ve 2024 yılı 31 Aralık tarihine kadar toplam 408 yayına ulaşılmıştır. Çalışmalar, .txt uzantılı dosya biçiminde kaydedilmiş ve VOSviewer programı kullanılarak ortak yazarlık, bibliyografik eşleşme, ortak atıf, en çok kullanılan kavramlar ve atıf ağı analizi bakımından haritalandırılmıştır.

2.4. Bulgular

2.4.1. Performans Analizi

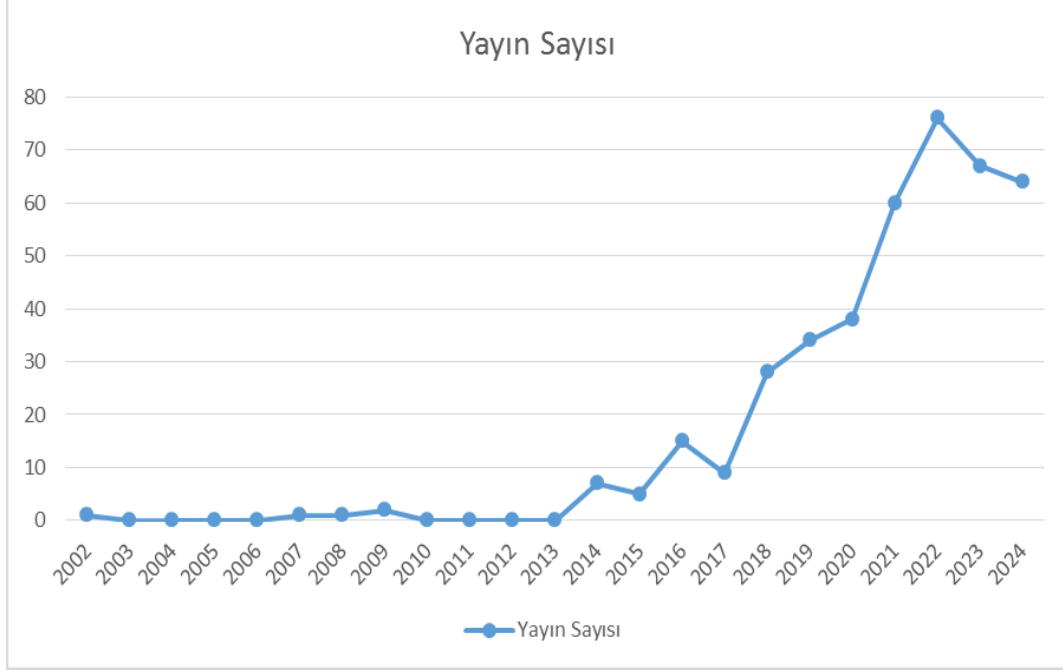
Araştırmanın bu kısmında çevrim içi kadın düşmanlığı konusunu ele alan yayınların performans analizi gerçekleştirilecektir. Performans analizi ile araştırma bileşenlerinin alana katkıları tespit edilmektedir (Cobo vd., 2011).

2.4.1.1. Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

WoS'ta yer alan ve içerisinde “çevrim içi kadın düşmanlığı (online misogyny)” terimi geçen akademik yayınların yıllar içerisinde yayın sayılarındaki değişim Grafik.1'de gösterilmiştir. Yıllar bazında yayın sayılarındaki değişim söz konusu bilimsel alanın gelişimini ortaya koymaktadır. Buna göre terime yer veren ilk çalışmanın 2002 yılında gerçekleştirildiği; 2016 yılına kadar bu yayın sayısının tek haneli sayılarla ifade edildiği görülmektedir. 2016 yılında yayın sayısının 15'e yükseldiği ardından 2017'de 9'a gerilediğine tanık olunmaktadır. Çevrim içi kadın düşmanlığı konusuna yönelik ilginin 2018 yılından itibaren arttığını söylemek mümkündür. Artan bu ilgide, “Me Too” hareketinin popülerleşmesinin de bir etkisinin olabileceği düşünülmektedir. 2022'de 76 yayın ile en yüksek sayıya ulaşıldığı görülmektedir.

Şekil 3

Yayın Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

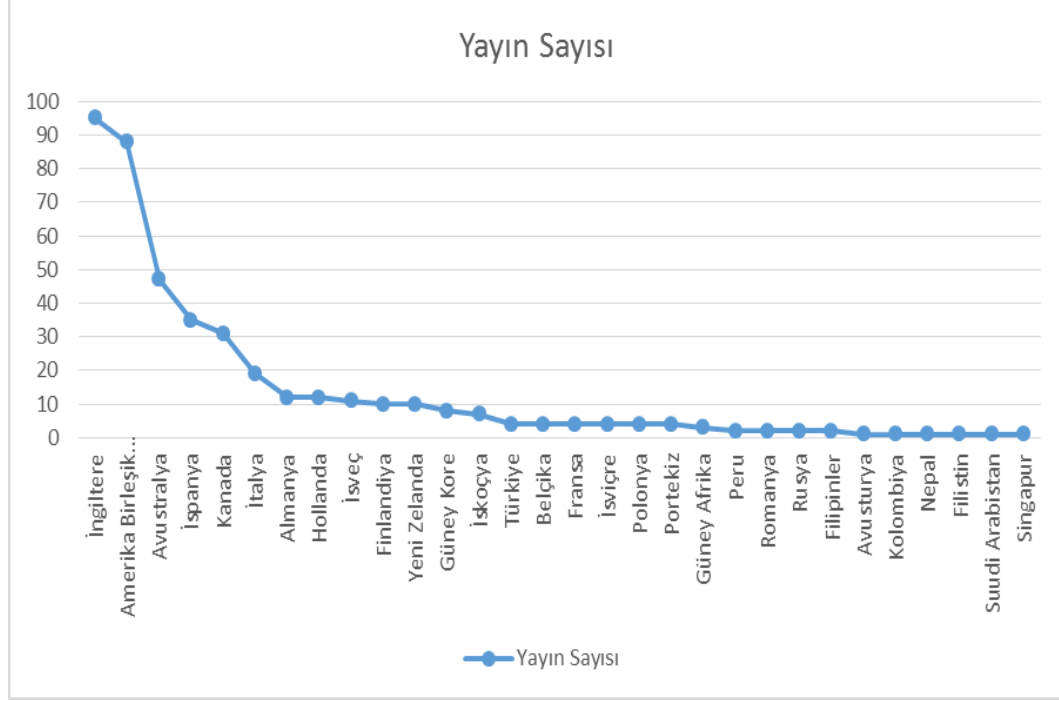

2.4.1.2. Yayınların Ülkelere Göre Dağılımı

Konuyla ilgili en az bir yayın yapan 30 ülke içerisinde en çok yayın yapan ülkenin 95 yayınıla İngiltere olduğu görülmektedir. İngiltere'yi 88 yayınıla Amerika Birleşik Devletleri takip etmekte ve üçüncü sırada gelen Avustralya ile yayın sayısında ciddi bir azalış olduğu izlenmektedir. 47 yayınıla üçüncü olan Avustralya'yı 35 yayınıla İspanya, 31 yayınıla Kanada, 19 yayınıla İtalya, 12 yayınıla Almanya ve Hollanda, 11 yayınıla İsveç, 10 yayınıla Finlandiya ve Yeni Zelanda takip etmektedir. Yeni Zelanda'nın ardından gelen ülkelerdeki yayınlar tek haneli sayılarla ifade edilmektedir.

Şekil 4

Yayınların Ükelere Göre Dağılımı

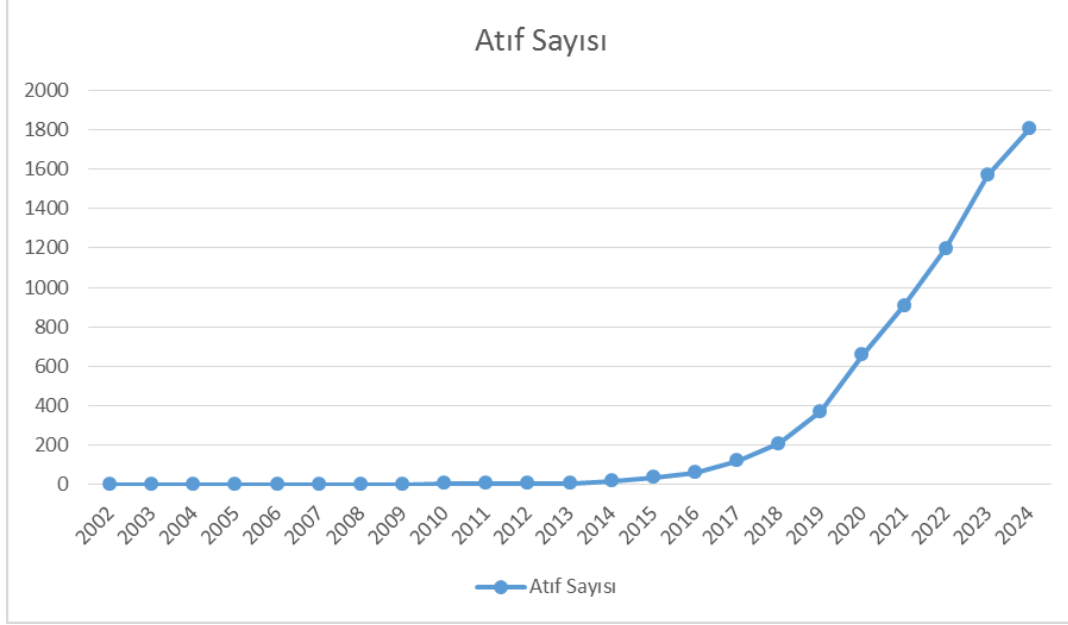

2.4.1.3. Yayınların Yıllara Göre Atıf Sayıları

Konuyla ilgili yayın sayılarında 2014 yılında belirgin bir sıçrama görülmektedir. Buna bağlı olarak konuya artan ilgiyle birlikte 2010'ların ortalarından itibaren yayınların atıf sayılarında da artış izlenmekte ve günümüze kadar düzenli bir artış eğiliminde olduğuna tanık olunmaktadır.

Şekil 5

Yayınların Yıllara Göre Atıf Sayıları

2.4.1.4. En Etkili ve Üretken Yazarlar

Bir araştırmacının bir çalışmaya başlarken o konuyla ilgili en çok üreten ve en çok atıf alan yazarları tanınması ve onların eserlerinden yararlanması önemlidir. Bu eserler konuyla ilgili temel yapıtlar olarak kabul edilmekte ve kendilerinden sonraki çalışmalara yön vermektedirler. Buna göre çevrim içi kadın düşmanlığı konusuyla ilgili araştırma yapılan veri tabanında en çok yayın üreten yazarlar A. Emma Jane (6), Silvia Diaz Fernandez (4), Verity Trott (4), Tracie Farrel (4), Miriam Fernandez (4) ve Debbie Ging (4)'dir. Bu yazarların toplam atıf sayılarına bakıldığında A. Emma Jane'in 699 atıfı ile ilk sırada yer aldığı, onu sırasıyla 186 atıfı ile Debbie Ging, 109 atıfı ile Tracie Farrel ve Miriam Fernandez, 56 atıfı ile Verity Trott ve 29 atıfı ile Silvia Diaz Fernandez'in takip ettiği görülmektedir.

Şekil 6

En Etkili ve Üretken Yazarlar

Yazar	Yayın Sayısı	Toplam Atıf	Ortalama Atıf	Araştırma Alanı	Ülke	Üniversite/Kurum
Jane, Emma A.	6	699	116,5	İletişim, Kültürel Çalışmalar, Kadın Çalışmaları, Kriminoloji ve Cezalandırma, Film, Radyo ve Televizyon	Avustralya	New South Wales Üniversitesi
Fernandez , Silvia Diaz	4	29	7,25	Kadın Çalışmaları, Coğrafya, Hükümet ve Hukuk, Kültürel Çalışmalar	İspanya	Carlos III Üniversitesi Madrid
Trott, Verity	4	56	14	İletişim, Hukuk, Kültürel Çalışmalar, Sosyal Sorunlar, Kadın Çalışmaları	Avustralya	Monash Üniversitesi
Farrel, Tracie	4	109	27,25	Bilgisayar Bilimi, Eğitim ve Eğitim Araştırmaları, Sosyal Bilimler - Diğer Konular, Bilim Tarihi ve Felsefesi, Bilgi Bilimi ve Kütüphane Bilimi	İngiltere	Sheffield Üniversitesi
Fernandez , Miriam	4	109	27,25	Bilgisayar Bilimi, Çevre Bilimleri ve Ekoloji, Deniz ve Tatlı Su Biyolojisi, Oşinografi, Biyoçeşitlilik ve Koruma	İngiltere	Açık Üniversite
Ging, Debbie	4	186	46,5	Film, Radyo ve Televizyon, Sosyoloji, İletişim, Kadın Çalışmaları, Sanat ve Beşeri Bilimler - Diğer Konular	İrlanda	Dublin Şehir Üniversitesi

2.4.1.5. En Etkili ve Üretken Yayınlar

Herhangi bir alanla ilgili çalışma yapacak yeni araştırmacılara hangi yayınlara yönelmeleri gerektiğini göstermesi açısından o alandaki en üretken ve etkili yayınların bilinmesi önemlidir. Çevrim içi kadın düşmanlığı konusunda en az 5 ve üzeri yayın üreten dergiler arasında 56 yayınlı ilk sırada Feminist Media Studies gelmektedir. Dergiyi sırasıyla New Media Society, Social Media Society, Men and Masculinities, Journal of Language Aggression and Conflict, Palgrave Studies in Cybercrime and Cybersecurity, Deviant Behavior, Information Communication Society, Feminism Psycholog, International Journal of Communication ve Terrorism and Political Violence adlı yayınlar takip etmektedir. Buna göre Feminist Media Studies adlı derginin çevrim içi kadın düşmanlığı konusunda merkezi bir role sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 7

En Etkili ve Üretken Yayınlar

Dergi Adı	Yayıncı	n	Atıf	Ortalama Atıf
Feminist Media Studies	Taylor&Francis	56	1869	33,37
New Media Society	Sage	8	227	28,37
Social Media Society	Sage	8	220	27,7
Men and Masculinities	Sage	7	116	16,5
Journal of Language Aggression and Conflict	John Benjamins	6	150	25
Palgrave Studies in Cybercrime and Cybersecurity	Springer	6	34	5,6
Deviant Behavior	Taylor&Francis	5	23	4,6
Information Communication Society	Taylor&Francis	5	60	12
Feminism Psychology	Sage	5	111	22,2
International Journal of Communication	Sage	5	190	38
Terrorism and Political Violence	Taylor&Francis	5	147	29,4

2.4.1.6. En Çok Atıf Alan Yayınlar

Araştırmanın bu kısmında en çok atıf alan makaleler gösterilerek bu makalelerin, amaç ve sonuçları hakkında bilgi verilmektedir. Bu analiz ile konunun hangi açılardan ele alınarak gelişim gösterdiğini ortaya koymak hedeflenmekte aynı zamanda araştırmacılara detaylı bilgi vererek zaman kazandırmak da istenmektedir.

Şekil 8

En Çok Atıf Alan Yayınlar Listesi

Sıra	Makale Adı	Atıf Sayısı
1	The affective, cultural and psychic life of postfeminism: A postfeminist sensibility 10 years on	359
2	On misogyny: citation, erasure, and plagiarism	319
3	"Your a ugly, whorish, slut" Understanding e-bile	260
4	Drinking male tears: Language, the manosphere, and networked harassment	213
5	'Back to the kitchen, cunt': Speaking the unspeakable about online misogyny	164
6	Technology facilitated coercive control: Domestic violence and the competing roles of digital media platforms	142
7	Law's expressive value in combating cyber gender harassment	140
8	Special issue on online misogyny: Introduction	139
9	From "Incel" to "Saint": Analyzing the violent worldview behind the 2018 Toronto attack	120
10	Online hatred of women in the Incels.me forum linguistic analysis and automatic detection	113

Konuyla ilgili en çok atıf alan yayınların amaçlarını ve elde ettiği sonuçları bilmek, o konu ile ilgili çalışma yapacak araştırmacıların en etkili, güvenilir ve temel çalışmalara hızlıca ulaşmasını ve araştırmasını sağlam temellere oturtmasını sağlar. Konu ile ilgili en etkili yayınların amaçları ve elde ettikleri sonuçlar Şekil 9'da görülmektedir.

Şekil 9

En Çok Atıf Alan Yayınların Amaç ve Sonuçları

Makale Adı	Amaç	Sonuç
The affective, cultural and psychic life of postfeminism: A postfeminist sensibility 10 years on	Makalenin amacı, postfeminizmi eleştirel bir bakış açısıyla ele almak ve postfeminizmin bir duyarlılık olarak güncel özelliklerini tartışmaktır.	Makalede postfeminizmin kendine has bir duygu yapısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmış; gelecekte yapılacak tartışmaların yalnızca onu kültürel boyutlarıyla değil aynı zamanda duygusal ve ruhsal yönüyle de ele almaları gerektiği ifade edilmiştir.
On misogynoir: citation, erasure, and plagiarism	Bu makalede, dijital medyada "misogynoir" kelimesinin kullanılmasının sonuçları ve insanların hayatları üzerindeki etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.	Siyahi kadınların kendi aralarındaki kadın düşmanlığı sona ermeden kadın düşmanlığının genel olarak son bulmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.
"Your a ugly, whorish, slut" Understanding e-bile	Bu makale ile "e-bile" temsiliinin medya metinleri ve akademik literatürdeki farklılıkları ortaya konulmak istenmiştir.	İnternet ve teknoloji tabanlı etkileşimlerin artık çevrimdışı yaşamda da baskın ve entegre parçalar haline geldiği vurgulanan makalede, bu nedenle e-bile'nin, medeni söylem, sosyal kapsayıcılık ve demokratik katılım gibi geniş ideallerin önünü kesen bir engel olarak görülebileceği ifade edilmektedir. Bu sebeple acil bir etik zorunlulukla birlikte konuya farklı açıdan yaklaşan bilimsel çalışmaların yapılması gerekliliği sonucuna ulaşılmaktadır.
Drinking male tears: Language, the manosphere, and networked harassment	Bu makalenin amacı manosphere söylemini ve çevrim içi kadın düşmanlığı ve tacizle olan bağlantılarını araştırmaktır.	Kadın düşmanlığı teriminin kullanımının, bir topluluğu diğerine yönlendirmeye hizmet eden eylem veya uygulama odaklı olduğu bu nedenle manosphere'nin de feminizmin söylemine karşıt olarak onları yönlendiren ortak bir dil tarafından bir araya getirilmiş çeşitli toplulukların toplamı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
'Back to the kitchen, cunt': Speaking the unspeakable about online misogyny	Bu makale, çevrim içi ortamlarda sergilenen cinsiyete dayalı hiddetin belirgin özelliklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.	İnternette yer alan kadın düşmanı söylemin abartılı ve cinselleştirilmiş alaycılığa dayandığı; e-bile amplifikasyonunun sıklıkla e-bile maruziyetini takip ettiği ve kadınlara yöneltilen elektronik düşmanlığın çoğu zaman birbirinden ayırt edilemeyecek biçimde benzer oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Technology facilitated coercive control: Domestic violence and the competing roles of digital media platforms	Makale, çevrim içi kadın düşmanlığının bağlamlarını tanımlamayı ve dijital medyanın çevrim içi kadın düşmanlığındaki rollerini tespit etmeyi amaçlamaktadır.	Çalışmada, aile içi şiddet, çevrim içi kadın düşmanlığının temel bir bağlamı olarak kabul edilmekte; bu nedenle aile içi istismar kalıplarının teknolojik ve ilişkisel yönlerini kapsayacak şekilde "teknoloji destekli zorlayıcı kontrol" (TFCC) terimi önerilmektedir. Dijital medyanın hem teknoloji destekli zorlayıcı kontrole destek veren hem de diğer yandan istismarı arttırıcı bir etkiye sahip olduğu kabul edilerek yeni TFCC araştırma konuları önerilmektedir.
Law's expressive value in combating cyber gender harassment	Bu makale, hukukun siber cinsel tacizi kınama ve kabul edilebilir çevrim içi davranış kalıplarının geliştirilmesinde oynayacağı önemli rolü ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.	Hukukun cinsiyete dayalı siber tacizi önlemedeki önemli rolünün yanı sıra toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın ne tür etkilerinin olacağı konusunda kamuoyunu bilgilendirmek, kadınların deneyimlerini paylaşmasını sağlamak, failleri bu tür davranışlarını sonlandırmaları için ikna etmeye çalışmak ve eşitlikçi bir kültürü yerleştirmenin hayati öneme sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Special issue on online misogyny: Introduction	Çevrim içi kadın düşmanlığı alanında bir literatür oluşturmak, akademisyenleri mevcut çalışmalardan haberdar ederek konuyla ilgili yeni araştırmalar için yön belirleyici olmaktadır.	Bu editoryal makalede, koleksiyonda yer alan çalışmaların değerlendirmesi yapılmıştır. Çevrim içi kadın düşmanlığının sonuçlarının yalnızca kadınları üzmekle sınırlı olmayıp, kadınların güvenliğinden ifade özgürlüğüne kadar uzandığını ayrıca kadınların iş yaşamındaki varlıkları ile demokratik süreçlere katılımlarını tehdit ettiğini ileri sürülmektedir.
From "Incel" to "Saint": Analyzing the violent worldview behind the 2018 Toronto attack	Incel'lerin dünya görüşünü ortaya koymak amaçlanmaktadır.	Incel'lerin dünya görüşünün "aşırı bir görüş" olduğu sonucuna ulaşılmış; Incel'ler, sosyal çevrenin tek taraflı, takıntılı bir algısını ve günlük durumların benzer şekilde basitleştirilmiş değerlendirmelerini üreten grup olarak tanımlanmıştır.
Online hatred of women in the Incels.me forum linguistic analysis and automatic detection	Bu çalışmanın amacı, Incel'lerin grup içi kimliklerini nasıl oluşturduklarını ve özellikle kadınlar olmak üzere büyük dış grupları nasıl oluşturduklarını analiz etmektir.	Incel'lerin kullandığı yerel dili araştıran ve kim olduklarını belirlemek için otomatik profillemeye teknikleri kullanan bu araştırma sonucunda kadın düşmanlığı, homofobi ve ırkçılık örneklerini tespit edebilen bir Derin Öğrenme sistemi önerilmektedir.

2.4.2. Bilim Haritalama Analizi

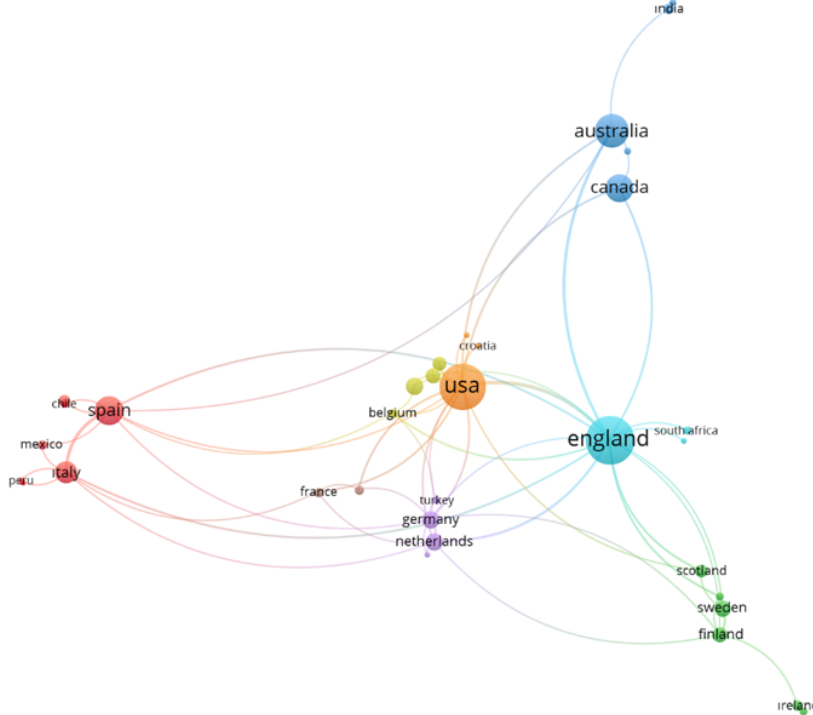
Bilim haritalama analizi, araştırma bileşenlerinin ilişkisel yapısına odaklanmaktadır (Cobo vd., 2011). Araştırmanın bu bölümünde çevrim içi kadın düşmanlığı konusu ile ilgili üretilmiş olan yayınlara ait ilişkisel özellikler ortaya konulacaktır.

2.4.2.1. Ortak Yazarlık Analizi

Ortak yazarlık analizi, “Yazarlar arasındaki sosyal etkileşimleri veya ilişkileri ve bunların bağlılıklarını ve araştırma alanının gelişimi üzerindeki eşdeğer etkilerini incelemek” amacıyla gerçekleştirilmekte ve yazar bağlantıları kurum ya da ülke temelinde ele alınmaktadır (Donthu vd., 2021, s. 289). Araştırmanın ortak yazarlık analizinde ilk olarak ülke bazındaki iş birliklerine yönelik veriler değerlendirilmiştir. Buna göre çevrim içi kadın düşmanlığı konusunu ele alan ortak yazarlı çalışmalarda iş birliğinin en fazla yapıldığı ülkeler Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere’dir.

Şekil 10

Ülkeler Bazında Ortak Yazarlık Haritası

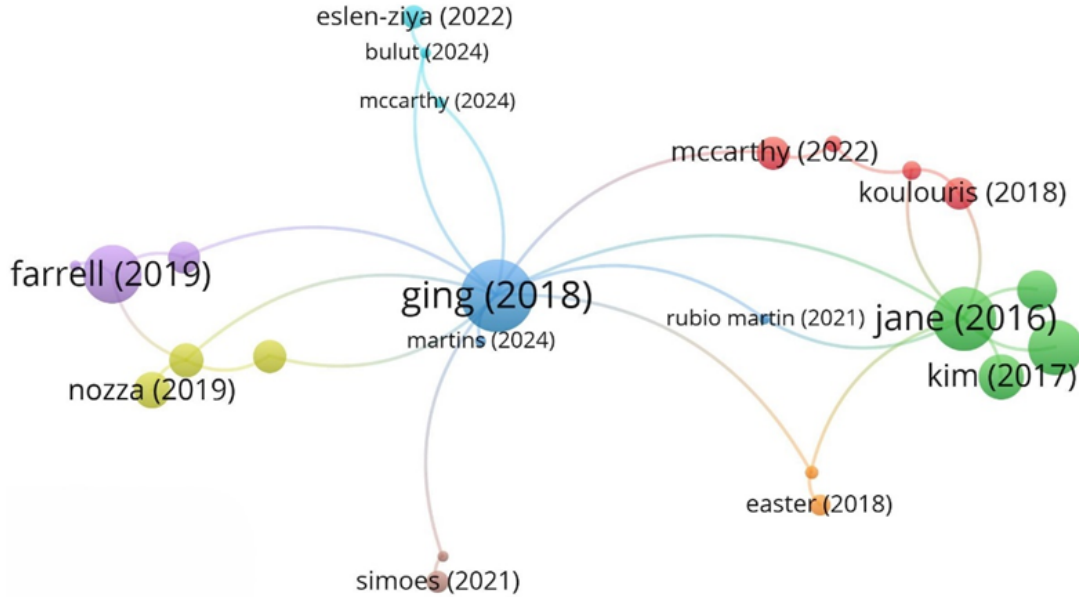

2.4.2.2. Doküman Atıf Ağı Analizi

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen bir diğer analiz, analiz birimi doküman olan atıf ağı haritasıdır. Analiz 408 yayın arasından atıf sayısı 35 ve üzeri olan yayınların kapsama alınmasıyla uygulanmıştır. Buna göre atıf ağı bağlantısı en yüksek olan araştırma Ging (2018), Jane (2016), Farrel (20219), Han (2018), Frenda (2019), Pamungkas (2020), Kim (2017), Antonio Garcia-Diaz (2021), Moloney (2018), Nozza (2019) şeklinde sıralanabilir. Bu analiz ile belli bir dönemde belirli bir konuyla ilgili yapılan çalışmalara öncülük eden araştırmaların tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Buna göre Feminist Media Studies Dergisi'nin 2018 yılındaki 18. cildinde yer alan çevrim içi kadın düşmanlığı temalı 4. sayısındaki Ging'e ait editoryal makale ilk sırada yer almaktadır. Ging'i takip eden diğer makaleler de yapıldıkları dönemde konuyla ilgili çalışmalara öncülük eden yayınlar arasında yer almaktadır.

Şekil 11

Doküman Atıf Ağı Analizi

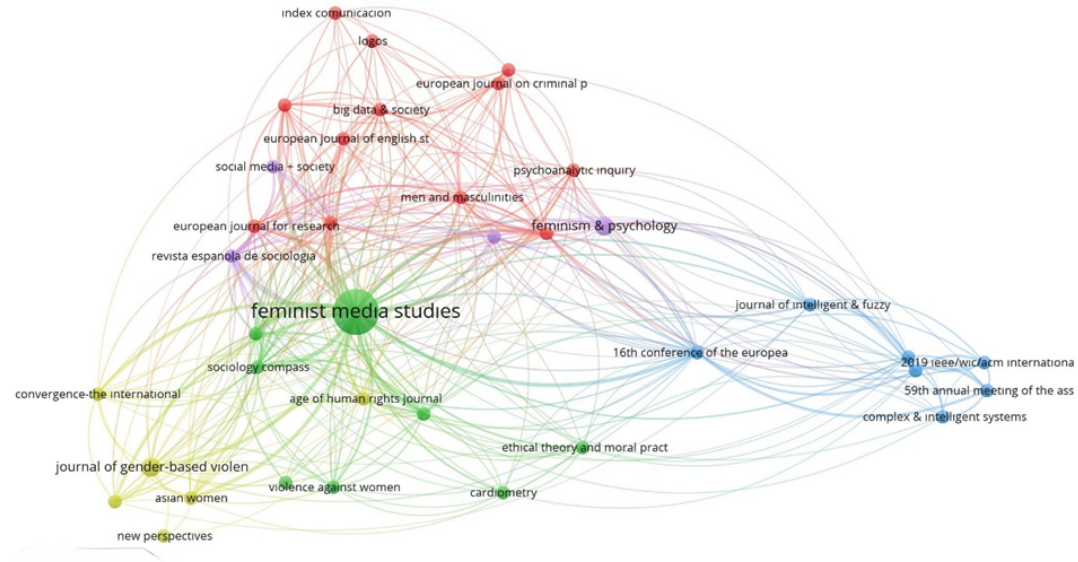
2.4.2.3. Kaynak Bibliyografik Eşleşme Analizi

Bibliyografik eşleşme analizi, “Bir araştırma alanındaki temaların süreli veya güncel gelişimini anlamak için atıf yapan yayınlar arasındaki ilişkileri analiz etmek”

(Donthu vd., 2021, s. 289) amacıyla yapılmaktadır. Konuyla ilgili gerçekleştirilen çalışmaların toplam 38 farklı kaynaktan yayımlandığı belirlenmiştir. Tüm yayınların dahil edildiği bu analizde, konuyla ilgili yayınların yer aldığı odak dergi tespit edilmiş ve bu dergiyle en güçlü şekilde ilişkisi bulunan diğer dergilerin haritası ortaya konulmuştur. Bu analize göre en çok yayının yer aldığı Feminist Media Studies dergisi aynı zamanda odak dergi olma niteliğine sahiptir.

Şekil 12

Kaynak Bibliyografik Eşleşme Haritası

2.4.2.4. En Çok Yayın Yapan Üniversiteler ve İş Birlikleri

İş birliği sayısı en yüksek olan üniversite Avustralya’da bulunan Melbourne Üniversitesi’dir. Onu takip eden üniversitelerin de aynı şekilde Avustralya’da bulunan Monash, New South Wales ve Sydney Üniversiteleri olduğu görülmektedir.

Şekil 13

Üniversiteler Arası İş Birliği Ağı Haritası

Konuyla ilgili en çok iş birliği yapan kurumlar alanda öncü kurumlardır. Bu nedenle öncü kurumların bilinmesi, araştırmacılara potansiyel ortaklık fırsatlarını göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Şekil 14

Üniversiteler Arası İş Birliği Ağı Tablosu

Üniversite	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	İş Birliği Sayısı	Ülke
Complutense Madrid Üniversitesi	8	37	0	İspanya
Melbourne Üniversitesi	7	151	5	Avustralya
Monash Üniversitesi	7	106	3	Avustralya
New South Wales Üniversitesi	7	508	3	Avustralya
Open Üniversitesi	6	109	0	Birleşik Krallık
UCL	6	113	0	Birleşik Krallık
Lancaster Üniversitesi	6	166	0	Birleşik Krallık
Maryland Üniversitesi	6	238	0	ABD
Sydney Üniversitesi	5	71	3	Avustralya
Dublin City Üniversitesi	5	191	1	İrlanda
Helsinki Üniversitesi	5	40	1	Finlandiya
London City Üniversitesi	5	511	0	Birleşik Krallık

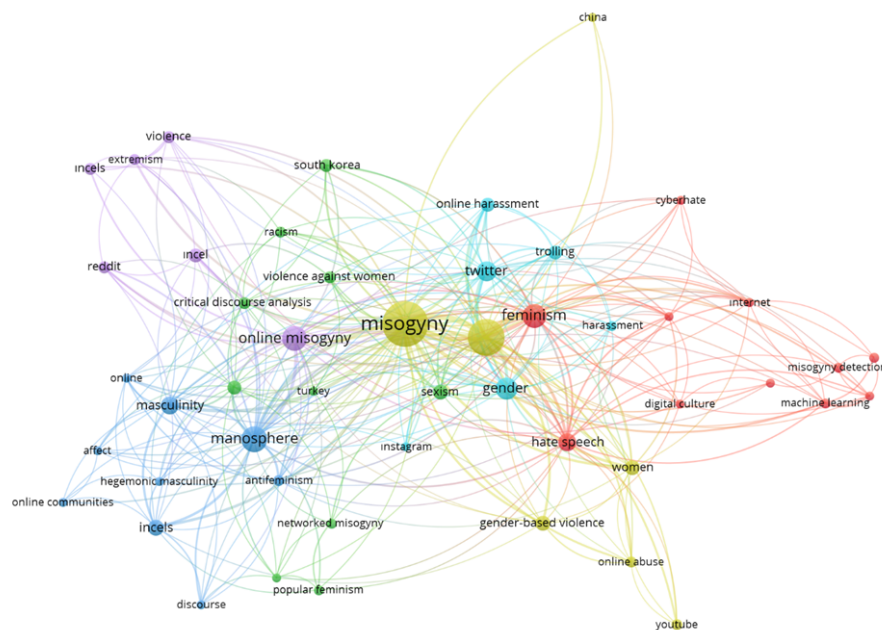
2.4.2.5. Anahtar Kelime Analizi

Ağıdaki her düğüm bir anahtar sözcüğü temsil etmektedir. Buna göre, (1) düğümün boyutu, anahtar sözcüğün oluşumunu gösterir, (2) düğümler arasındaki bağlantı, anahtar sözcükler arasındaki eş-geçiş (eş-geçen veya birlikte geçen anahtar sözcükler) temsil eder, (3) bağlantının kalınlığı, anahtar sözcükler arasındaki eş-geçişlerin oluşumunu (anahtar sözcüklerin eş-geçen veya birlikte geçtiği zaman sayısını) işaret eder, (4) düğüm ne kadar büyükse, anahtar sözcüğün oluşumu da o kadar fazla olur ve (5) düğümler arasındaki bağlantı ne kadar kalınsa, anahtar sözcükler arasındaki eş-geçişlerin oluşumu da o kadar fazla olur. Her renk bir tematik kümeyi temsil eder; bu kümedeki düğümler ve bağlantılar, temanın (kümenin) konuları (düğümleri) nasıl kapsadığını ve bu tema (küme) altında ortaya çıkan konular (düğümler) arasındaki ilişkileri (bağlantıları) açıklamak için kullanılabilir (Donthu vd., 2021, s. 289).

Bir araştırma alanındaki konular arasındaki mevcut ilişkilerle birlikte gelecekteki ilişkileri keşfeden (Donthu vd., 2021, s. 289) kavram birlikteliği analizi, bilimsel bir alandaki başlıca araştırmaların hangi çerçevede ele alındığını göstermektedir. Çalışmada, en büyük toplam bağlantı gücüne sahip anahtar kelimeler sırasıyla kadın düşmanlığı, çevrim içi kadın düşmanlığı, sosyal medya, manosfer ve feminizmdir.

Şekil 15

Anahtar Kelimelerin Eş Zamanlı Ağ Diyagramı

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Çevrim içi platformlarda kadın düşmanlığının incelenmesinde bibliyometrik analizin uygulanması, teknoloji ile cinsiyetçi eylem arasındaki ilişkiye dair önemli bir bakış sağlamaktadır. En etkili ve üretken yazarlar, yayınlar, atıf ağı, iş birliği ağları ve ortak yazarlık analizi yoluyla bibliyometrik analiz, araştırmacıların konuyla ilgili akademik çalışmalar hakkında detaylı bir anlayış kazanmalarına yol açmaktadır. Bibliyometrik analiz aynı zamanda çevrim içi kadın düşmanlığı ile ilgili yeni çalışmalara yön vermede etkin rol oynamaktadır.

Bu çalışma, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak çevrim içi kadın düşmanlığı literatürü üzerine bir inceleme sunmaktadır. Araştırma kapsamında 2002-2024 yılları arasında yayımlanan 408 çalışma üzerinde analiz gerçekleştirilmiştir. İlk olarak çalışmada konuyla ilgili alanyazının yayın eğilimi ele alınmıştır. Yayın sayısının 2017 yılından itibaren 2022 yılına kadar belirgin biçimde yükselen bir eğilime sahip olduğu ortaya konulmuştur. 2022’de zirveye ulaşan yayın sayısı, bu tarihten itibaren gerileme göstermiştir. Ancak yayınların atıf sayılarındaki düzenli artış ile birlikte ele alındığında, çevrim içi kadın düşmanlığı konusunun son yıllarda daha fazla ilgi görmeye başladığını söylemek mümkündür.

Çalışmada atıf sayıları ile birlikte en etkili ve üretken yazarlar ile yayınlar da tespit edilmiştir. Çalışmanın bu nedenle yeni araştırmaların başlangıç noktasında yol gösterici bir yayın olarak hizmet edeceği düşünülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen makalelerin uluslararası alanda tanınırlığı yüksek, prestijli dergiler tarafından yayımlandığı görülmektedir. Çevrim içi kadın düşmanlığı konusundaki en çok yayının, Feminist Media Studies (1.6), New Media Society (4.5), Social Media Society (5.5), Man and Masculinities (3.0), Journal of Language Aggression and Conflict (1.3) gibi etki faktörü yüksek dergilerde yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu dergiler konu üzerine çalışma yapacak araştırmacıların başvuracakları önemli dergilerdir. Dergilerin kategorilerine bakıldığında, konunun disiplinlerarası olmasından dolayı iletişim, kadın çalışmaları, sosyoloji ve bilgisayar bilimi gibi bilim kategorilerinde yer aldıkları izlenmektedir. Bununla bağlantılı bir biçimde konuyla ilgili en üretken yazarlar da iletişim, kadın çalışmaları, sosyoloji ve bilgisayar bilimi üzerine çalışan akademisyenlerden oluşmaktadır.

Çevrim içi kadın düşmanlığı literatürüne en çok katkı sağlayan ülke Avustralya'dır. Birçok araştırmada en üretken ülkelerin her zaman en fazla etkiye sahip olmadıkları ortaya konulmuştur (Demir, 2023). Ancak bu çalışmada en üretken ülkelerin aynı zamanda en fazla etkiye sahip ülkeler arasında oldukları görülmektedir. En üretken ilk 4 ülkenin sırasıyla İngiltere, ABD, Avustralya ve İspanya olduğu araştırmada, en çok atıf alan 4 ülkenin de aynı sırayla aynı ülkelere olduğu tespit edilmiştir. Üretkenliği düşük ülkelerin üretkenliği yüksek ülkelerle iş birliği yapmaları konuyla ilgili daha önce çalışılmamış hususlara değinmek açısından önemlidir.

En etkili ve üretken yazarların görev yaptığı üniversiteler, konuyla ilgili çalışmalara aktif olarak katılan kurumlardır. Dünya Üniversiteleri Akademik Sıralaması (ARWU) 2024'e göre, New South Wales Üniversitesi 77., Carlos III Madrid Üniversitesi 901., Monash Üniversitesi 82., Sheffield Üniversitesi 151., Open Üniversitesi 701. ve Dublin Şehir Üniversitesi 901. sırada yer almaktadır. Buna bağlı olarak, çevrim içi kadın düşmanlığı konusu ile ilgili yapılan yayınların dünyada ilk 100 ve ilk 1000'e giren üniversiteler tarafından üretildiği görülmektedir.

Konuyla ilgili en çok yayın yapan yazarlar Emma A. Jane, Silvia Diaz Fernandez, Verity Trott, Tracie Farrel, Miriam Fernandez, Debbie Ging'tir. Emma A Jane, iletişim ve medya doçentidir. Silvia Diaz Fernandez, medya ve sosyoloji doktoru, Verity Trott dijital medya çalışmaları doktoru, Tracie Farrel web bilimi doktoru, Miriam Fernandez yapay zekâ profesörü, Debbie Ging ise dijital medya ve cinsiyet profesörüdür. Bu yazarların yayınları, konuyla ilgili çalışan araştırmacıların başvurması gereken önemli kaynaklar arasında yer almaktadır.

Bu çalışma, çevrim içi kadın düşmanlığı üzerine yapılan araştırmaların mevcut durumu hakkında bilgi verirken gelecekteki araştırmalar için de bazı öneriler sunmaktadır. Konuyla ilgili çalışmaların büyük çoğunluğunun anahtar kelime analizinden de anlaşılabileceği üzere toplumsal cinsiyet rolleri ve şiddet perspektifinde sosyolojik ve psikolojik bakış açısını yansıtan yayınlar oldukları görülmektedir. Bu nedenle çevrim içi platformların yaygınlaşmasıyla artan kadın düşmanlığı olgusunun farklı yönlerden de ele alınması bir gerekliliktir. Bu bağlamda gelecekteki araştırmalar konuyu hukuki çerçevede ve toplumsal bilinçlenmeyi sağlamak amacıyla eğitim bilimleri çerçevesinde ele alabilirler. Ek olarak henüz yeni sayılabilecek bu olgunun

toplumsal ve psikolojik etkilerini ortaya koyacak daha fazla deneysel çalışmaya ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Son olarak, kadın düşmanlığını üreten erkekleri anlamaya yönelik araştırmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Al-Zaman, Md. S. (2021). Online Misogyny in Bangladesh. *Asian Women*, 37(3), 1-24. <https://doi.org/10.14431/aw.2021.9.37.3.1>
- Amnesty reveals alarming impact of online abuse against women. (2017). <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2017/11/amnesty-reveals-alarming-impact-of-online-abuse-against-women/>
- Banet-Weiser, S. (2018). *Empowered: Popular Feminism and Popular Misogyny*. Duke University Press. <https://doi.org/10.1215/9781478002772>
- Banet-Weiser, S., & Miltner, K. M. (2016). #MasculinitySoFragile: Culture, structure, and networked misogyny. *Feminist Media Studies*, 16(1), 171-174. <https://doi.org/10.1080/14680777.2016.1120490>
- Benkler, Y. (2006). *The wealth of networks: How social production transforms markets and freedom*. Yale University Press.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). An approach for detecting, quantifying, and visualizing the evolution of a research field: A practical application to the Fuzzy Sets Theory field. *Journal of Informetrics*, 5(1), 146-166. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2010.10.002>
- Değirmenci, N., & İçirgen, İ. G. (2025). Bir Manosfer Kaynağı Olarak Reddit: Anti-Feminist Söylemin Normalleştirilmesine Yönelik Bir İnceleme. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 9(1), 88-134.
- Dehingia, N., McAuley, J., McDougal, L., Reed, E., Silverman, J. G., Urada, L., & Raj, A. (2023). Violence against women on Twitter in India: Testing a taxonomy for online misogyny and measuring its prevalence during COVID-19. *PLOS ONE*, 18(10), e0292121. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0292121>
- Demir, Z. (2023). Gazetecilikte Duygular: Bibliyometrik Bir Çalışma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 865-883.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105(3), 1809-1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>
- Ergün, Z., & Mısırlı, G. (2023). Yalnızlık, sosyal medya ve sanal yaşamın bireyler üzerindeki etkisi: Sanal hayatlar filmi örneği. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 13(4), 1212-1224. <https://doi.org/10.7456/tojdac.1327161>
- Gilmore, D. D. (2001). *Misogyny: The male malady*. University of Pennsylvania Press.
- Ging, D. (2019). Alphas, Betas, and Incels: Theorizing the Masculinities of the Manosphere. *Men and Masculinities*, 22(4), 638-657. <https://doi.org/10.1177/1097184X17706401>
- Ging, D., & Siapera, E. (2018). Special issue on online misogyny. *Feminist Media Studies*, 18(4), 515-524. <https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1447345>

- Halpin, M., Richard, N., Preston, K., Gosse, M., & Maguire, F. (2025). Men who hate women: The misogyny of involuntarily celibate men. *New Media & Society*, 27(1), 424-442. <https://doi.org/10.1177/14614448231176777>
- Hammond, M. D., Milojev, P., Huang, Y., & Sibley, C. G. (2018). Benevolent Sexism and Hostile Sexism Across the Ages. *Social Psychological and Personality Science*, 9(7), 863-874. <https://doi.org/10.1177/1948550617727588>
- Han, X. (2018). Searching for an online space for feminism? The Chinese feminist group Gender Watch Women's Voice and its changing approaches to online misogyny. *Feminist Media Studies*, 18(4), 734-749. <https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1447430>
- Jarvis, C. M., & Eddington, S. M. (2021). Disentangling Antifeminist Paradoxes: Alternative Organizing in Antifeminist Online Spaces. *Management Communication Quarterly*, 35(1), 96-126. <https://doi.org/10.1177/0893318920972649>
- Johnson, A. G. (2014). *The gender knot: Unraveling our patriarchal legacy*. Temple University Press.
- Kolano, M. (2022). The Pleasure of Misogyny – Incels, Castration, and Sexual Difference. *Psychoanalytic Inquiry*, 42(7), 544-556. <https://doi.org/10.1080/07351690.2022.2121142>
- Loewen Walker, R. (2024). Call it misogyny. *Feminist Theory*, 25(1), 64-82. <https://doi.org/10.1177/14647001221119995>
- Manne, K. (2016, Temmuz 11). The Logic of Misogyny. *Boston Review*. <https://www.bostonreview.net/forum/kate-manne-logic-misogyny/>
- Marwick, A. E., & Caplan, R. (2018). Drinking male tears: Language, the manosphere, and networked harassment. *Feminist Media Studies*, 18(4), 543-559. <https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1450568>
- Öztürk, N., & Kurutkan, M. N. (2020). Kalite Yönetiminin Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile İncelenmesi. *Yenilikçi Sağlık Uygulamaları Dergisi*, 1, 1-13.
- Passas, I. (2024). Bibliometric Analysis: The Main Steps. *Encyclopedia*, 4(2), 1014-1025. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia4020065>
- Suveren, Y. (2022). Günümüzün Dünyasında Kadın Düşmanlığı (Mizojini) ve Görünümleri. *Sakarya Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 19-36.
- Temelli, E. (2022). "Incel" Örneği Üzerinden Çevrim İçi Mizojinist Gruplar Ve Şiddet Eylemleri. *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6(1), 11-30.
- Tranchese, A. (2024). "Like shagging a dead fish": Misogyny and consent in online sex buyers' reviews. *Feminist Media Studies*, 1-20. <https://doi.org/10.1080/14680777.2024.2431599>
- Udapa, S., & Koch, L. (2024). Tackling online misogyny in political campaigns: Promise and limitations of artificial intelligence. *Feminist Media Studies*, 24(6), 1428-1434. <https://doi.org/10.1080/14680777.2023.2291313>
- Vogels, E., A. (2021). *The State of Online Harassment*. Pew Research Center. https://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/20/2021/01/PI_2021.01.13_Online-Harassment_FINAL-1.pdf
- Wong, B. Y., Yeo, K. J., & Lee, S.-H. (2024). Bibliometric Analysis of Smartphone Addiction Literature. *Sage Open*, 14(3), 21582440241271286. <https://doi.org/10.1177/21582440241271286>

Wrisley, S. P. (2023). Feminist theory and the problem of misogyny. *Feminist Theory*, 24(2), 188-207. <https://doi.org/10.1177/14647001211039365>

Çalışmanın tamamı tek yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.
Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması
bulunmamaktadır.